

Welzijn al gedaald voor covid-19

Het welzijn van de Belgen daalt al vanaf 2008. Na een verbetering tussen 2015 en 2018 daalt de welzijnsindicator van het Federaal Planbureau opnieuw in 2019. De oorzaak is een achteruitgang van de gezondheid en van de sociale relaties. De covid-19-crisis zal die achteruitgang van het welzijn in 2020 nog versterken. Dat blijkt uit het vandaag gepubliceerde rapport over de aanvullende indicatoren naast het bbp.

De welzijnsindicator daalt in 2019

Na een daling vanaf 2008 steeg de FPB-indicator die het huidige welzijn van de Belgen meet, tussen 2015 en 2018.

Dat is te danken aan een verbetering van de socio-economische componenten van het welzijn (zie box): een daling van de *werkloosheidsgraad*, een afname van het aantal personen in *ernstige materiële ontbering* en van het aantal *vroegtijdige schoolverlaters*. Andere indicatoren die worden voorgesteld in het rapport over de aanvullende indicatoren naast het bbp geven meer details over deze evoluties. Sommige indicatoren verbeteren, zoals de overmatige schuldenlast van de gezinnen, terwijl andere erop achteruitgaan, zoals het aantal *leefloners* of het *armoederisico*.

In 2019 verslechteren de gezondheid en de sociale relaties in die mate dat die verbeteringen niet langer volstaan om de geobserveerde stijging van het welzijn sinds 2016 te kunnen veiligstellen. De welzijnsindicator daalt opnieuw in 2019.

De welzijnsindicatoren van het Federaal Planbureau

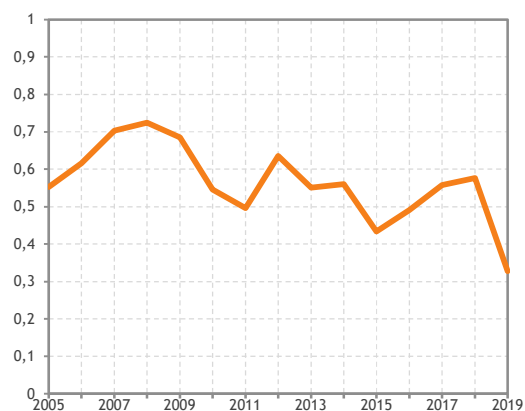
De compositiete indicator van het huidige welzijn (dimensie *Hier en nu* van duurzame ontwikkeling) synthetiseert de vijf belangrijkste componenten van het welzijn van de Belgen.

- **Gezondheid**, gemeten als het rekenkundig gemiddelde van drie indicatoren: *ervaren gezondheid*, *beperking in dagelijkse activiteit* en *langdurige ziekte of aandoening*.
- **Levensstandaard**, gemeten aan de hand van de indicator *ernstige materiële ontbering*.
- **Samenleving** (sociale relaties), gemeten aan de hand van de indicator *sociaal netwerk*.
- **Werk**, gemeten aan de hand van de indicatoren *langdurige arbeidsongeschiktheid* en *werkloosheidsgraad*.
- **Onderwijs**, gemeten aan de hand van de indicator *vroegtijdige schoolverlaters*.

De dimensie *Later* van duurzame ontwikkeling wordt gemeten aan de hand van vier indicatoren: menselijk, sociaal, milieu- en economisch kapitaal. Voor de dimensie *Elders* moet nog een indicator worden ontwikkeld.

De verslechtering van de fysieke en geestelijke gezondheid is niet nieuw en wordt al waargenomen sinds het begin van de crisis van 2008. In 2019 verslechtert de door de Belgen gerapporteerde gezondheidstoestand, met name door een toename van de *langdurige gezondheidsproblemen* en psychische aandoeningen. Rekening houdend met de methodologische veranderingen moeten deze resultaten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Toch bevestigen andere indicatoren in dit rapport, evenals enquêtes die door andere organisaties (Gallup World Poll, enquête Solidaris) zijn uitgevoerd, deze trends. Dat blijkt meer bepaald uit de recente [publicatie](#) door het FPB over indicatoren rond geestelijke gezondheid, met name met drie nieuwe indicatoren (*psychologische ontredde*ring, *terugbetaalde psychotrope geneesmiddelen* en *zelfmoord*).

Welzijnsindicator in België

Deze indicator synthetiseert de belangrijkste meetbare componenten van het huidige welzijn (zie box). Uitgedrukt op een schaal van 0 tot 1 meet de indicator de evolutie van het welzijn en niet het absolute welzijnsniveau.

De sociale relaties die stabiel waren, zijn in 2019 verslechterd. Minder Belgen kunnen op de steun van een naaste rekenen wanneer dat nodig is (*sociaal netwerk*). Deze trend is bevestigd door andere recente enquêtegegevens.

In 2020 zal de welzijnsindicator nog verder dalen

De pandemie heeft ingrijpende gevolgen voor het leven van de Belgen. Hoewel er nog geen volledige gegevens voor 2020 beschikbaar zijn, heeft het FPB de impact van de crisis op de huidige welvaartsindicator geraamd op basis van de beschikbare gegevens tussen maart en oktober 2020. Alles wijst erop dat de achteruitgang van het welzijn die al werd waargenomen in 2019 nog sterker zal worden.

Met name twee belangrijke componenten van het welzijn in België, de fysieke en geestelijke gezondheid en de sociale relaties, worden door de pandemie en de inperkingsmaatregelen getroffen.

De pandemie heeft ook een impact op de socio-economische componenten van het welzijn (levenstandaard en werk), om nog maar te zwijgen van het onderwijs.

Vooraf jongeren, vrouwen, personen die alleen wonen of zonder diploma hoger onderwijs en werklozen en langdurig arbeidsongeschikten zouden hun welzijn kunnen zien dalen, zoals bleek uit [een rapport van het FPB dat in april II. werd gepubliceerd](#).

De houdbaarheid van het welzijn heeft ook te lijden onder de crisis

De pandemie en de gevolgen ervan zullen ook wegen op het welzijn van de toekomstige generaties. De gevolgen voor de gezondheid en de schoolresultaten dreigen het menselijk kapitaal – pijler van de samenleving en de economie – te schaden. Net als tijdens de crisis van 2008 dreigen ook het sociaal en economisch kapitaal erop achteruit te gaan. De pandemie heeft een aantal effecten van menselijke activiteiten op het milieu, zoals de uitstoot van broeikasgassen, verminderd. Dit zijn echter tijdelijke evoluties die niets veranderen aan de verslechtering van het

milieukapitaal die sinds het begin van de jaren 90 is waargenomen.

Dringend aandacht nodig voor het welzijn van de Belgen

Deze crisis heeft een rechtstreekse impact op het welzijn van de Belgen en dreigt het welzijn van de toekomstige generaties te beïnvloeden.

Verschiedende enquêtes (Sciensano, Eurofound...) hebben de evoluties van bepaalde componenten van het welzijn, zoals de geestelijke gezondheid of de kwaliteit van onze sociale relaties, in kaart gebracht. De verschillende boodschappen die naar voren komen, wijzen er samen op dat het welzijn van de bevolking in 2020 meer te lijden heeft dan tijdens de crisis van 2008.

Steeds meer studies wijzen op het verband tussen de economie, het milieu en het welzijn van de bevolking in het algemeen. Daarom moet vandaag dringend rekening worden gehouden met de evolutie van het welzijn in al zijn dimensies. In de relanceplannen moet het welzijn van de Belgen in rekening worden genomen.

Op de website [indicators.be](http://www.indicators.be)

De evolutie van het welzijn komt aan bod in hoofdstuk 3 van het rapport over de aanvullende indicatoren naast het bbp, De 70 indicatoren die vandaag zijn geactualiseerd op de website van het Federaal Planbureau (www.indicators.be) maken het ook mogelijk die evoluties meer in detail te analyseren. Tal van indicatoren worden opgesplitst (volgens geslacht, leeftijd, inkomens- of onderwijsniveau) om over die ongelijkheden te informeren. Die indicatoren dragen ook bij tot de opvolging van de Sustainable Development Goals van de VN. Het rapport over de aanvullende indicatoren naast het bbp wordt gepubliceerd in het kader van het Instituut voor de Nationale Rekeningen.

Het volledige rapport 'Aanvullende indicatoren naast het bbp, 2021' is beschikbaar op www.plan.be. De indicatoren zijn beschikbaar op www.indicators.be.

Voor meer informatie: Alain Henry, ah@plan.be, 02.507.74.76 en Patricia Delbaere, dp@plan.be, 02.507.74.73.